

SJEĆANJE NA ALBU VIDA KOVIĆA

Nikša Njirić, Zagreb

Albu Vidakovića upoznao sam — kao uglavnom i drugi iz moje generacije — u doba kada je vodio zbor Muzičke akademije (tada Hrvatskog državnog konzervatorija) u Zagrebu. Bilo je to negdje oko 1947. godine. To razdoblje je bilo dosta kratko, svakako nedovoljno da sam mogao upoznati njegove osobine kao čovjeka i glazbenika.

Kasnije sam, već završivši studije na Muzičkoj akademiji došao u tješnji dodir s njime. To se dogodilo posredstvom prijatelja dr. Lovre Županovića koji je imao više prilike biti s njime u vezi. On mu je na srednjoj školi konzervatorija predavao harmoniju.

Nas dva smo ga kao dobri prijatelji, češće znali nedjeljom posjetiti u njegovu stanu u Novoj vesi. Tek je to bila prilika da ga bolje upoznam. Uz obavezna časkanja o svakodnevnim stvarima najviše su vremena, dakako, zauzela raspravljanja o glazbi. Pokazivali smo mu i svoje radove, a on je bio njihov nesmiljeni kritičar. Kolikogod nam je bilo teško primiti neki njegov nepovoljan sud, ipak smo imali puno povjerenje u njega jer smo znali da ga vodi njegov istančani glazbeni ukus. Uostalom, način na

koji je on to činio: blagim humorom prijazna čovjeka, bio je takav da ga je bilo nemoguće ne prihvatiti.

Kasnije sam ga i sâm znao posjetiti. Počeo sam ga zaista smatrati prijateljem i čovjekom koji će uvijek pružiti dragocjenu pomoć bilo u privatnom životu, bilo u stvarima struke.

Dodir drugačije vrste s Albom Vidakovićem — nazvao bih ga »duhovno-stručnim« — ostvarivao se listanjem stranica Muzičke enciklopedije gdje je dao svoje brojne priloge, a nadasve njegovog životnog djela: velike studije o Vinku Jeliću. Te su stranice nedvojbeno govornile kakvom je savjesnošću i znanjem stručnjaka Vidaković pristupao svom radu.

Moj posljednji razgovor s njime vodio se početkom travnja 1964. na Trgu Republike nakon jednog simfonijskog koncerta. Upravo smo raspravljali o praizvedbi Šulekove *Pete simfonije*. Nisam slutio da će to biti naš posljednji sastanak. Samo desetak dana nakon toga saznao sam da Albe Vidaković više ne živi. Bilo je zaista bolno saznanje da tog divnog čovjeka punog vedrine i (kako sam, nažalost, krivo mislio) zdravlja, više nema među nama. Do toga časa neprekidni *allegro* njegovog života smijenio je tužni *adagio*, ali ne u potpunosti tužan, jer sjećanje na takva čovjeka mora sve njegove poštovaocce i prijatelje ispunjati vedrinom što ju je u sebi nosio.

ERINNERUNG AN ALBE VIDA KOVIĆ

Johannes Overath, Köln

Es war im Jahre 1961, als ich den fast gleichaltrigen Musikwissenschaftler und Priester Musiker Albe Vidaković kennen lernte.

Er kam nach Köln zum IV. Internationalen Kongreß für Kirchenmusik, von Sr. Exzellenz Franjo Šeper, dem damaligen Erzbischof von Zagreb, als Delegierter benannt. Auf dem Kongreß, der vom 22. — 30. Juni stattfand, vertrat er Jugoslawien.

Infolge besonderer Umstände wohnte er während des Kongresses in einem Vorort von Köln bei meinen Verwandten, der Familie Dr. med. Waltera Manhenke, die den freundlichen Priester sehr bald in ihren Familienkreis aufnahm und mit ihm auch in den folgenden Jahren bis zu seinem frühen Tode in freundschaftlicher Verbindung blieb.

Ich erinnere mich an zwei ausführliche Gespräche mit ihm: Während der Kongreßtage ergab sich hierzu nur einmal Gelegenheit infolge der sehr bemessenen Zeit, die mir bei der Leitung des Kongresses übrig blieb. Es beschäftigte uns vor allem die Frage der schon vor dem II. Vatikanischen Konzil in Deutschland und auch anderswo propagierten Verwendung der Volkssprache in der Liturgie. So sehr ihn die überkommene, an die lateinische Sprache geknüpfte, liturgische Tonkunst faszinierte, insbesondere der gregorianische Choral und die klassische Polyphonie, so sehr interessierte ihn das Problem liturgischer Volksgesänge in seiner kroatischen Muttersprache, wobei mir unvergeßlich geblieben ist, wie sehr er für eine nur beschränkte Zulassung der Muttersprache in der Liturgie plädierte, damit die kostbaren Musikwerke der Gesamtkirche als fester liturgischer Bestand erhalten blieben, nicht zuletzt aus dem Grunde, sich auch in der Weltkirche der Zukunft gerade in der Liturgie zu Hause fühlen zu können. Niemand konnte damals ahnen, daß die liturgische Praxis nach dem Konzil, weit über die

SJEĆANJE NA ALBU VIDA KOVIĆA

Johannes Overath, Köln

Godine 1961. upoznao sam Albu Vidakovića; upoznao sam jednako čovjeka koji se bavi glazbenom znanošću i svećenika-glazbenika.

Došao je u Köln na IV. međunarodni kongres za crkvenu glazbu kao delegat uzoritoga Franje Šepera, tadašnjeg zagrebačkog nadbiskupa. Na Kongresu, koji se održavao od 22. do 30. lipnja, on je zastupao Jugoslaviju.

Stjecajem posebnih okolnosti stanovao je za vrijeme Kongresa u jednom predgrađu Kölna kod moje rodbine, u obitelji dr. med. Waltera Manhenke, koja je prijaznog svećenika uskoro prihvatila u svoj obiteljski krug i ostala s njime u prijateljskim vezama slijedećih godina sve do njegove prerane smrti.

Sjećam se dvaju dosta opširnih razgovora s njime. Za vrijeme kongresa pružila mi se za to samo jedna zgoda zbog veoma skućenog vremena koje mi je kao voditelju kongresa preostajalo. Bavili smo se prije svega pitanjem upotrebe pučkog jezika u liturgiji, o kojoj se govorilo već prije II. vaticanskog sabora u Njemačkoj i drugdje. Koliko ga je god fascinirala liturgijska glazbena umjetnost, osobito gregorijanski koral i klasična polifonija, vezana uz latinski jezik, toliko ga je zaokupljao problem liturgijskih pučkih popjevaka na njegovu materinskom hrvatskom jeziku. Ostalo mi je pri tom nezaboravno kako je on veoma zagovarao umjerenost pripuštanje materinskog jezika u liturgiji, da bi se sačuvala dragocjena glazbena djela cijele Crkve, kao stalni sastavni dio liturgije, pa i stoga da bi se u čitavoj budućoj Crkvi upravo u liturgiji čovjek mogao osjećati kao kod kuće. Nitko tada nije mogao ni slutiti da bi liturgijska praksa poslije Koncila, daleko iznad umjerenih koncilskih odredaba, dovela do tako općenitog potiskivanja latinskog liturgijskog jezika i time do neke vrste otuđenja u nadnacionalnom području. Uvidavni priznaju već danas kako je nakon jednostranog udaljavanja potrebno vratiti se umjere-